

Leo Trotskij

Lenin som nationell typ

april 1920

Ur antologin *Lenin – liv och lära*, publicerad av Frams Förlag 1925.

Lenins internationalism behöver ingen rekommendation. Han karaktäriseras bäst av sin oförsonliga brytning i världskrigets första dagar med den förfalskning av internationalism, som härskade i 2:a Internationalen. "Socialismens" officiella ledare sökte på parlamentstribunen förena fosterlandsintressen med mänsklighetens intressen med härledda slutledningar i stil med de gamla kosmopoliterna. I praktiken förde detta, som vi veta, till rövarfosterlandets stödjande med proletarietets krafter.

Lenins internationalism är ingen formel om det nationellas förenande i ord med internationalismen, utan den internationella revolutionära gärningens formel. Världsterritoriet, behärskat av den s k civiliserade mänskligheten, betraktas som ett enda fält för jättestriden, och dess beståndsdelar äro folken och klasserna. Ingen enda stor fråga rymmes inom den nationella ramen. Synliga och osynliga trådar förena den faktiskt med total företeelser i världens alla kanter. I värdesättandet av de internationella faktorerna och krafterna var Lenin friare från nationella lidelser än någon.

Marx ansåg att filosoferna hade tillräckligt förklarat världen, och såg uppgiften i att förändra den. Men själv upplevde han inte detta ? han, den geniale siaren. Nu är den gamla världens förändring i full fart, och dess första arbetare är Lenin. Hans internationalism är en praktisk värdering och praktiskt ingripande i de historiska händelsernas gång i världsmåttstock och för världsomfattande mål. Ryssland och dess öde voro endast ett av elementerna i denna väldiga historiska process, av vilkens utgång mänsklighetens öde beror.

Lenins internationalism behöver ingen rekommendation. Men samtidigt är Lenin djupt nationell. Hans rötter äro djupt i den nya ryska historien, han samlade den i sig, gav det högsta uttrycket för den och ernådde just därigenom höjdpunkten av internationell verksamhet och världsinflytande.

Vid första ögonkastet kan karaktäristiken av Lenins gestalt som "nationell" förefalla oväntad, men i själva verket är det självklart. För att leda en sådan i folkens historia förut okänd omvälvning, vilken Ryssland nu genomlever, behöves självklart en obruten organisk förbindelse med folklivets grundkrafter, en förbindelse som går från de djupaste rötterna.

Lenin förkroppsligar i sig det ryska proletarietet – en ung klass vilken politiskt, låt oss säga inte är äldre än Lenin, men en klass som är djupt nationell, ty den är sammanfattningen av Rysslands hela föregående utveckling, i den är hela dess framtid, med den står och faller den ryska nationen. Frihet från rutin och schablon, från falskhet och villkorlighet, tankens beslutsamhet, djärvhet i handlingen – en djärvhet som aldrig övergår till obetänksamhet, karaktäriserar det ryska proletarietet och även Lenin.

Det ryska proletarietets natur, som nu gör det till den viktigaste kraften i den internationella revolutionen, är en produkt av den nationella ryska historien: självhärskardömet barbariska grymhet, de privilegierade klassernas ringa omfattning, kapitalismens feberaktiga uppsvallande tack vare jästen från världsbörsen, den ryska bourgeoisieiens urarva karaktär, dess ideologiska förfall, dess ålderssvaga politik. Vårt "tredje stånd" har icke haft och icke kunnat

ha varken sin reformation eller sin stora revolution. Desto mera omfattande blev det ryska proletariats revolutionära uppgift. Vår historia gav i det förgångna varken en Luther eller en Thomas Münzer, varken Mirabeau eller Danton eller Robespierre. Det är just därför som det ryska proletariatet har sin Lenin. Vad man gått miste om i traditionen, det har man vunnit i revolutionens stormar.

Lenin är uttrycket för den ryska arbetarklassen, inte endast dess proletära nutid, utan också dess ännu så färskt bondeföregående. Denne den mest obestridda arbetarledare har inte endast bondens yttre, utan också bondens starka medvetande. Utanför Smolny står en minnesstod av en annan världsproletariats storman, Marx på stensockeln, i svart bonjour. Naturligtvis är detta en småsak, men Lenin skulle man inte kunnat tänka sig klädd i en svart bonjour. På några fotografier är Marx avbildad med ett brett stärkt skjortbröst, över vilket hänger något som liknar en monokel. Att Marx inte var böjd för koketteri är fullt klart för dem, vilka ha en aning om hans anda. Men Marx var född och växte upp på en annan nationell och kulturell grund, andades en annan atmosfär, liksom den tyska arbetarklassens spetsar inte ha sina rötter i bondbyn utan i medeltidens skråhantverk och dess invecklade stadskultur.

Själva Marx' stil, rik och skön, full av kraft och smidighet, vrede och ironi, sträng och utarbetad, bär i sig den litterära och estetiska sammanfattningen av den föregående tyska socialpolitiska litteraturen, ända från reformationen och tidigare. Lenins litterära och oratoriska stil är förfärligt enkel, utilitaristisk, asketisk, som heta hans läggning. Men i denna väldiga asketism är intet spår av moralisering. Det är ingen princip, intet uttänkt system och naturligtvis, ingen paradering – det är endast det enkla uttrycket för den inre sammanfattningen av krafterna för handling. Det är bondens saklighet, endast i väldigare måttstock.

Marx är helt i "Kommunistiska Manifestet", i företalet till "Kritiken", i "Kapitalet". Även om han inte hade varit grundläggaren av Första Internationalen, skulle han för alltid ha varit den han är. Lenin tvärtemot är hel i den revolutionära handlingen. Hans vetenskapliga arbeten äro endast förberedelsen för verksamheten. Också om han tidigare inte utgivit en enda bok, skulle han alltid stå i historien sådan som i dag: den proletära revolutionens ledare, Tredje Internationalens grundläggare.

Ett klart vetenskapligt system, den materialistiska dialektiken, är nödvändig i den historiska stormgärning, som föll på Lenins lott, det är nödvändigt, men det är icke tillfyllest. Därtill behöves en underliggande skaparkraft, som vi kalla intuition: förmåga att ögonblickligen värdesätta företeelserna, åtskilja det väsentliga och viktiga från skalet och bagateller, komplettera i fantasin tavlans otydliga delar, uttänka det övriga, framförallt fienderna, sammanfatta allt detta i ett och rikta slaget samtidigt som hjärnan uttänker dess "formel". Detta är handlingens intuition. Å ena sidan sammanfaller det med det som man kallar uppfattningsförmåga. Då Lenin plirade med vänstra ögat, lyssnande till ett radiotelegram, som återgav ett parlamentstal av någon imperialistisk ödeslänkare, eller en vanlig diplomatisk not – en väv av blodtörstig feghet och polerat hyckleri, liknade han en stark, klok bonde, vilket det icke går att fånga med ord eller att lura med fraser. Detta – endast bondeförstånd, i dess högsta potens, utvecklat till genialitet, utrustat med den vetenskapliga tankens sista ord.

Det unga ryska proletariatet kan utföra sitt verk endast på grund av att det i sina rötter bär med sig en tung klump av bonden. Hela vår nationella forntid har förberett detta faktum. Men just därför, att händelsernas gång satte proletariatet vid makten, har vår revolution med ens och radikalt övervunnit den nationella begränsningen och den provinsiella kråkvinkelaktigheten i den föregående ryska historien. Sovjet-Ryssland är inte endast den Kommunistiska

Internationalens härbärge, utan också den levande personifieringen av dess program och metoder.

På de okända, av vetenskapen ännu inte klarlagda vägar, längs vilka den mänskliga personligheten bildas blev Lenin genomträngd av allt det i den nationella omgivningen, som var nödvändigt för honom för den största revolutionära handlingen i mänsklighetens historia. Just därför, att den socialistiska revolutionen, som redan för länge sedan hade sitt internationellt teoretiska uttryck fann genom Lenin sitt första nationella förkroppsligande, blev Lenin i ordets direkta och omedelbaraste betydelse – världsproletariatets revolutionära ledare.

Leo Trotskij, april 1920

Digitaliserad av *Socialisten*